

«Це і є дім»: українські бібліотеки в Європі

Українські бібліотеки за кордоном все більше відіграють важливу роль у збереженні національної ідентичності та популяризації української культури. Вони стають не лише сховищами книг, але й місцями зустрічей, освітніми центрами та мостами між Україною та світом. Нерідко книжка українською в еміграції – це можливість відчувати себе вдома бодай у такий спосіб. Українські бібліотеки за межами Батьківщини стають осередками духовності, освіти та єдності для української діаспори. Давайте разом зануримося у надихаючий світ українських бібліотек у різних країнах.

Польща

Три роки тому 120-літній будинок Народного дому у Перемишлі став прихистком для тисяч українців, які тікали від війни в безпечні країни Європи. Наприкінці 2022 року виникла ідея створити бібліотеку, де можна було б виставити наукові видання, що зберігалися в Народному домі, а також дати можливість біженцям – особливо з дітьми – позичати книжки.

Чехія

Українською бібліотекою в чеському місті Брно опікується Український центр. Нині в ній приблизно 1000 назв книг, україномовна художня, наукова, навчальна література. Відвідувачі можуть узяти книжку додому, залишивши заставу. Український центр у Брно — місце, де активно збираються українці в Чехії. Тут проходять презентації, діє один із читацьких клубів, організовують ярмарки українських товарів. Бібліотека постійно оновлюється.

Австрія

Українська бібліотека “Hnizdo.Innsbruck” в австрійському місті Інсбрук сьогодні налічує близько 1600 книжок. Цифровий каталог дозволяє брати книжки користувачам з усієї Австрії. Влітку 2024-го «Гніздо» спільно з фестивалем «Фронтера» та проєктом «Книжки з дому» від книгарні «Сенс» отримали грант від Culture Helps та організували дводенний літературно-культурно-спортивний фестиваль «Українсько-тирольське село» в Інсбруку. За два дні тут прийняли понад 200 гостей, серед яких не лише українці, але й австрійські родини.

У «Гнізді» немає постійних працівників. Волонтерську працю ділять між собою Олександра Терентьєва, політологиня, волонтерка, засновниця Hnizdo.Innsbruck, її партнер Андрій Петришак, який до цього жив 13 років у Відні й має широкий досвід волонтерства там, і єгиптянка Нада, колега Олександри з університету, яка просто надихнулася проєктом і не має жодного стосунку до України.

Бельгія

Книжковий простір для українців у бельгійському містечку Бален створила дизайнерка Олена Марчишина. У 2022 році вона з двома дітьми виїхала з Києва, а вже в листопаді заснувала бібліотеку, розробила її айдентику. Спочатку було 65 книжок, тепер ця кількість зросла до 380. За словами Олени, книгозбірня вкрай важлива для літніх людей: «Їм складно вивчати нову мову, вони самотні, є такі, що мешкають у Бельгії без родичів. Тож вони

буквально ковтають книжки одна за одною».

Німеччина

У Німеччині функціонує два куточки української книги – у Райнбергу та Езенсі. Райнберзьський заснувала гідеса з Києва Ірина Жаркова. Разом із двома доньками вона емігрувала до Німеччини вже після повномасштабного вторгнення.

Ірина звернулася до Відомства соціального забезпечення (Sozialamt), яке зокрема підтримує культурно-соціальні ініціативи мовами національних меншин. Жінка запитала про приміщення, їй виділили кімнату, де вона раз на тиждень розкладає українські книжки та впродовж двох годин приймає

відвідувачів. Після цього складає книжки до шаф, а приміщення займають інші ініціативи. На сьогодні українська бібліотека в Райнбергу налічує 350 книжок, понад третину з яких Ірина придбала за власні кошти.

Українські бібліотеки за кордоном – це не лише архіви знань, але й живі символи нашої єдності. Вони нагадують, що навіть далеко від Батьківщини ми можемо зберігати свою ідентичність, передаючи її наступним поколінням. І саме в цьому – їхня найбільша цінність.

Джерело: <https://sensormedia.com.ua/essays/cze-i-ye-dim-ukrayinski-biblioteky-v-yevropi/>

14.04. 2025 p.

Укладачі: Ганна ПРОКОПЧУК, завідувачка бібліотеки
Інна ГОРОХОВСЬКА, бібліотекар.